

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ ЗВО "ВІДКРИТИЙ
МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РОЗВИТКУ ЛЮДИНИ "УКРАЇНА"
ДУБЕНСЬКА ФІЛІЯ**

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ В ОСВІТІ:
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА**

**Збірник тез доповідей
III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції**

27 жовтня 2023 року

м. Мукачєво

**III ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ**

**«Бібліопсихологія, бібліопедагогіка, бібліографістика,
бібліотерапія в освіті: теорія і практика», 27 жовтня 2023 р.**

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Щербан Т. Д. – доктор психологічних наук, професор кафедри психології, ректорка Мукачівського державного університету (голова оргкомітету)

Моргун А. В. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій, деканеса гуманітарного факультету Мукачівського державного університету

Прокопович Л. С. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувачка кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Мукачівського державного університету

Попович Н. Ф. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Мукачівського державного університету

Веремчук О. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Мукачівського державного університету

Мовчан К. М. – старша викладачка кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій, директорка наукової бібліотеки Мукачівського державного університету

Постельжук О. М. – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, завідувачка кафедри інформаційних та комп'ютерних технологій Відокремленого структурного підрозділу ЗВО «Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» Дубенська філія

невід'ємною частиною навчального процесу та важливим інструментом у формуванні професійних якостей майбутнього юриста.

Отже, бібліотеки грають важливу роль у формуванні професійних якостей майбутнього юриста, сприяючи розвитку їх знань, навичок та самостійності. Вони забезпечують доступ до ресурсів, розвивають навички критичного мислення та аналізу, надають простір для обміну досвідом і готують студентів до практики в сфері права. Це робить бібліотеки невід'ємною частиною навчального процесу юридичної освіти, і їхню роль не можна недооцінювати.

Список використаних джерел

1. Івашкевич І. В. Становлення професійної компетентності майбутніх юристів : метод. посіб. Рівне : РДГУ, 2016. 94 с.

УДК 028.02:82:37.091.4Франко(043.2)

ПРОКОПОВИЧ Л. С.

Мукачівський державний університет,
м. Мукачево

РОЛЬ КНИГИ У ТВОРЧОМУ ДОРОБКУ ІВАНА ФРАНКА

Подиву гідна багатогранна творчість та громадсько-політична діяльність Івана Франка у найрізноманітніших ділянках науки і культури. Немає, мабуть, жодного питання із суспільного життя народу, яке б не хвилювало Івана Франка, не знаходило місця на сторінках його численних праць. Іван Франко відстоював передові освітні ідеї, боровся за українську національну школу, систему освіти та виховання засобами друкованого слова. Цим питанням, зокрема ролі книги у формуванні особистості, присвячена низка статей «Ученицька бібліотека в Дрогобичі», «Ревізія шкільних бібліотек», «Таємні товариства молоді».

Значне місце у творчості Івана Франка займає позакласне читання. У статті «Ученицька бібліотека в Дрогобичі» письменник аналізує навчально-виховну роботу, у тому числі книжковий фонд бібліотеки. Щодо поділу книг за мовою видання, то книг українською мовою в бібліотеці нараховується 138, польською – 19, німецькою – 67. Щодо змісту, то дуже мало книг з історії, етнографії, економіки і статистики, природознавства. Кожен член товариства відвідав бібліотеку в середньому чотири рази, прочитав 6–7 книжок з позашкільної літератури. Це твори Нечуя-Левицького, Тараса Шевченка, Марка Вовчка, Шіллера, Байрона. Зазначимо, шкільна тогочасна система освіти забороняла учням читати «всякі» книжки крім шкільних і таких, які запозичуються у гімназійної бібліотеки [1, с. 57]. Але переважна більшість гімназійних бібліотек відзначалася недостатньою кількістю книжок українською мовою і підручників. У статті «Ревізія шкільних бібліотек» Франко описує страх австрійської і галицької поліції від читання творів прогресивних письменників. Шкільні бібліотеки для австрійського міністерства освіти були справжнім страховищем. Деякі вчителі і учительські колективи взяли за вказівкою шкільних до копіткої і компрометуючої роботи вилучення,

цензурування творів Міцкевича, Гете, Шевченка, Словацького, «викидання із бібліотек найневинніших речей, які виявляють єдино вільніші думки, що де-не-де виходять за рамки «слимачного горизонту» т. зв. шкільної програми» [1, с. 39].

Ознайомившись зі станом шкільних бібліотек, статистичними даними, зробивши кількісний та якісний аналіз, Іван Франко прийшов до принципово важливих висновків. На його думку, шкільні бібліотеки потрібні, але сама система організації читання дітей не дає можливості розвивати їх читацькі інтереси. Він неодноразово підкреслював, що важливе значення має те, що дитина читає і як розуміє прочитане. У статті «Таємні товариства молоді» Іван Франко розглядає питання про позакласне читання «цензурування» літератури для учнів, чистку бібліотек, учнівські товариства, нагляд за учнями. Одними із головних принципів при оцінці «шкідливості» літератури педагогами був принцип «моральності». Читанню недозволених книжок краще запобігти і перешкодити, ніж карати за це. Адже кожного учня вабить саме те, що заборонене, закрите, а природна цікавість і жадоба знання не є ще такою великою провиною» [1, с. 40].

Формулюючи свої настанови про демократичне і гуманне виховання молоді, Франко висловлює важливі думки про психологічні особливості учнів, про педагогічний підхід у цьому процесі. Вважаючи, що психологія дає найбільше матеріалу і найбільше вказівок для педагогіки або науки по вихованню людини, Франко вимагав врахування психологічних особливостей дітей в процесі підбору літератури для опрацювання. Зокрема це стосується підліткового та юнацького віку. Адже у той час в учня наступає період сумніву в існуючих моральних цінностях. Він усвідомлює себе людиною, що переступила межі дитинства, усвідомлює особисту відповідальність, з безпосереднього зв'язку з почуттям обов'язку. Учні нерідко уражені соціальним інфантилізмом, скептицизмом небажанням брати активну участь у суспільних справах. У статті «Таємні товариства молоді» Іван Франко описує факт, коли в одного з учнів гімназії виявили «заборонений» художній твір, який містив історичний факт обвинувачення проти ордена єзуїтів. Унаслідок «розсудливих ухвал учительської конференції, яка складалася з «активних і справжніх педагогів» [1, с. 41] учня не тільки не виключили з гімназії, а й учитель сам повернув йому конфісковану книжку і запропонував також прочитати книжки, які б заперечували закиди проти єзуїтів. «Це була процедура, – зазначає Франко, – яка зробила враження на обвинуваченого. Хлопець потім сам урівноважився, а нині є людиною вельми релігійною і моральною» [1, с. 42].

Отже, Іван Франко чітко усвідомлював необхідність виховання національної свідомості підростаючого покоління через книжку «Кожда шкільна книжка, – зазначає автор, – від шкільної азбуки аж до університетського підручника мусила перейти довжелезні митарства духовної, політичної та поліційної цензури і дождатися урядового placet [дозволено (латин)] у Віденській надворній комісії для студій.

Перед педагогічною наукою сьогодення постали питання творення національної школи й освіти, пошук оптимальних умов розвитку творчої особистості. Успішному розв'язанню цієї проблеми значною мірою сприяє вивчення, узагальнення й використання передових педагогічних ідей і педагогічного досвіду, зокрема педагогічної спадщини Івана Франка. Актуальним є нове прочитання творів ученого, їх інтерпретація з погляду сучасних потреб суспільства та української освіти.

Список використаних джерел

1. Франко І. Я. Педагогічні статті і висловлювання. Київ: Рад. школа, 1960. С. 57.
2. Там само, С. 39.
3. Там само, С. 40
4. Там само, С. 41
5. Там само, С. 42

УДК 177.72:655.4/5(043.2)

РАШДОРФ Г. З.

ТОВ «ДІЛІЖАНС-Р», м. Ужгород

БУХАРІНА І. І.

Новокаховський приладобудівний фаховий коледж, м. Нова Каховка

МЕЦЕНАТСТВО У ВИДАВНИЧІЙ СПРАВІ

Українське законодавство визначає меценатську діяльність як благодійництво у сфері культури, освіти, усіх видів мистецтва та книговидання [1]. Це добровільна безкорислива діяльність фізичних осіб у матеріальній, фінансовій та іншій підтримці тих людей, які набувають благодійну допомогу.

Традиція заможних людей сприяти талановитим особистостям походить з глибокої давнини, тож історія меценатства сягає віків. Цікаво знати, що назва цього поняття бере початок від прізвища одного освіченого римлянина Гая Мецената. Будучи товаришем поета й мислителя Горація, він підтримував його, а також багатьох інших представників античного мистецтва ще за часів римського імператора Октавіана Августа [2]. Добрі справи перетворили його власне ім'я – Меценат – на ім'я загальне. Й саме його можемо вважати меценатом поетичного та письменного мистецтва – він організував спільноту літераторів Віргілія, Горація й інших родоначальників романської літератури.

У імператорів Стародавнього Китаю також існувала традиція наближати до себе поетів і художників, а Конфуцій, навіть, організовував і фінансував навчання управлінців, бібліотекарів та вчителів [3].

У Середньовічній Європі книжку та її творців підтримувало вище духовенство. Церква будувала школи, які з роками трансформувалися у перші університети. Під прямим заступництвом церкви створювалися університети Болоньї, Венеції, Неаполя та Праги, Оксфорд та Кембридж. Вищі школи сприяли появі низки унікальних для того часу наукових праць [2].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>